

አል-ኡቡል አስ-ሰላሰህ ሶስቱ መሰረታዊ መርሆዎች

አዘጋጅ
ሙሐመድ ቢን ዐብዱልወሀብ
ትርጉም
ጋሊ አባቦር አባጉማ
እርማት
ቬክ ጀማል ቬክ ሙሐመድ

Amharic
አማርኛ
ቤተ-ምግብ

الأصول الثلاثة وأدلتها وشروط الصلاة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

ترجمة

الداعية غالي أبابور

مراجعة

الداعية جمال محمد أحمد

Amharic
አማርኛ
أمهري

٣٠ جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالربوة، ١٤٤٢هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

مركز أصول

الأصول الثلاثة وأدلتها وشروط الصلاة - اللغة الأمهرية. / مركز أصول؛ غالي ابابور - ط ١-

الرياض، ١٤٤٢هـ

٦٠ ص، ١٢ سم x ١٦,٥ سم

ردمك : ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٢٣-٣٨-٠٠

٢- التوحيد أ. ابابور، غالي (مترجم)

١- العقيدة الإسلامية

ب. العنوان

١٤٤٢/٣٧١٦

ديوي ٢٤٠

رقم الايداع: ١٤٤٢/٣٧١٦

ردمك : ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٢٣-٣٨-٠٠

This book is the property of the Osoul Center. Permission is granted for it to be stored, transmitted, and published in any print, electronic, or other format - as long as the Osoul Center is clearly mentioned on all editions, no changes are made without the express permission of the Osoul Center, and a high level of quality is maintained.

+966 11 445 4900

+966 11 497 0126

P.O.BOX 29465 Riyadh 11457

osoul@rabwah.sa

www.osoulcenter.com

በአሲህ ስም እጅግ በጣም ርህራሄ
እጅግ በጣም አዛኝ በሆነው

አላህ ይዘንልህና አራት ጉዳዮችን መማር በኛ ላይ ግዴታ መሆኑን እወቅ:-

የመጀመርያው እውቀት ሲሆን እሱም በማስረጃ ላይ ተመስርቶ አላህን፣ መልእክተኛውንና የእስልምና ሐይማኖትን ማወቅ ነው።

ሁለተኛው በእውቀቱ መስራት ነው።

ሶስተኛው ወደሱ መጣራት ሲሆን

አራተኛው ደግሞ በደዕዋ ሂደት ላይ በሚያጋጥመው ችግሮች ላይ መታገስ ነው።

የዚህ ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

[العصر: 1-3]

(በአላህ ስም እጅግ በጣም ሩህሩህ በጣም አዛኝ በሆነው። በጊዜያቱ እምላለሁ። ሰው ሁሉ በእርግጥ በከሳራ ውስጥ ነው። እነዚያ ያመኑትና መልካሞችን የሠሩት፣ በእውነትም አደራ የተባባሉት፣ በመታገስም አደራ የተባባሉት ብቻ ሲቀሩ።) [አል-ወሰር: 1-3]

እማም አሽ-ሻፊዲ አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ:- “አላህ በፊጡራኑ ላይ ከዚህ ምዕራፍ ሌላ ምንም ባያወርድ ኖሮ ትበቃቸው ነበረች።”

እማም አልቡኸሪም አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ፡- “ይህ ምእራፍ እውቀት ከመናገርና ከመስራት መቅደሙን ይገልጻል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَسْتَغْفِرُ لِدُنْيَاكَ ﴾ [محمد: ١٩]

(እነሆ ከአላህ ሌላ እውነት አምላክ አለመኖሩን ዕውቅ።) ሙሐመድ፡ 19 ከንግግርና ከስራ በፊት በእውቀት ጀመረ።”

አላህ ይዘንልህና እያንዳንዱ ሙስሊም ላይ እነዚህን ሶስት መሰረታዊ ጉዳዮችን መማርና በተግባር ላይ የማዋል ግዴታ እንዳለበት እውቅ።-

01 አላህ ፈጠረንና ስሳዩን ሰጠን፣ እንዲሁም አልተወንም። ይልቁንስ መልእክተኛን ላከልን። እሱን የታዘዘ ሰው ጀነት ይገባል። እሱን ያመጸ ደግሞ ጀህነም ይገባል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ

فِرْعَوْنُ الرُّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً ﴾ [المنزل: ١٥-١٦]

“እኛ ወደ ፈርዖን መልክተኛን እንደላከን ሁሉ በእናንተ ላይ መስካሪ የሆነ መልእክተኛ ወደእናንተ ላከን። ፈርዖንም መልክተኛውን አመጸ፤ ብርቱ መያዝንም ያዘነው።” አልሙዘሚል፡ 15-16.

02 አላህ (ሱ.ወ) በአምልኮቱ ዉስጥ አንድንም ነገር፣ ባለሟል መልዓክም ሆነ የተላከ ነቢይ በሱ ማጋራትን አይወድም። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾ [الجن: ١٨]

እነሆ መስጅዶች ሁሉ የአላህ ናቸው፤ ከአላህ ጋር አንድንም አትገዙ። አልጅን፡ 18

03 መልእክተኛውን የታዘዘና የአላህን አንድነት ያረጋገጠ ሰው፣ አላህንና መልእክተኛውን የሚቃረንን ሰው በጣም የቅርብ ዘመዱም ቢሆንም እንኳ እንዲወዳቸው አይፈቀድለትም። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [المجادلة: ٢٢]

በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑት ሕዝቦች አላህንና መልእክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች፣ አባቶቻቸው፣ ወይም ልጆቻቸው፣ ወይም ወንድሞቻቸው፣ ወይም ዘመዶቻቸው ቢኾኑም እንኳ የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም። እነዚያ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጽፏል። ከእርሱም በኾነ መንፈስ ደባፏቸዋል። ከሥርቻቸውም ወንዞች የሚፈሱባቸውን ገነቶች በውስጣቸው ዘውታሪዎች ሲኾኑ ያገባቸዋል። አላህ ከእነርሱ ወዷል። ከእርሱም ወደዋል። እነዚያ የአላህ ሕዝቦች ናቸው። ንቁ! የአላህ ሕዝቦች እነርሱ ምኞታቸውን የሚያገኙ ናቸው።

አል-ሙጃደላህ፡ 22

አላህ እሱን ለመታዘዝ ይቅናህና ቀጥተኛ የሆነው የኢብራሂም መንገድ

(ሐኒፍያ) የሚባለው ኅይማኖትን ለሱ ፍፁም በማድረግ አንድ አላህን ብቻ ማምለክ ነው። አላህም ሰዎችን ሁሉ በሱ አዟል፤ ለዚህም አላማ ፈጠራቸው። አላህ (ሱ.ወ) እንዲህ ይላል፡-

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ጋኔንንና ሰውንም ሊግዝኝ እንጅ ለሌላ አልፈጠርኳቸውም።
አዝ-ዛርያት: 56

ሊግዝኝ የሚለው ትርጉሙ እኔን በብቸኝነት እንዲያመልኩኝ ማለት ነው። ዋነኛው አላህ ያዘዘው ትእዛዝ ተውሒድ ሲሆን እሱም አላህን በብቸኝነት ማምለክ ነው። ትልቁ አላህ የከለከለ ነገር ሽርክ ሲሆን እሱም ከአላህ ጋር ሌላ ነገርን ማምለክ ነው። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ سَيِّئًا﴾ [النساء: ٣٦]

አላህን ብቻ ተገዙ። በእርሱም ምንንም አታጋሩ። አን-ኒላአ: 35

“በሰዎች ላይ ማወቃቸው ግዴታ የሚሆኑት ሶስቱ መሰረታዊ መርሆዎች ምን ምን ናቸው?” ተብለህ ከተጠየክ የሚከተሉትን መልስ፡-

አንድ ሙስሊም ጌታውን፣ ኅይማኖቱንና መልእክተኛው ሙሐመድን (ሰ.ዐ.ወ) ማወቅ ሶስቱ መርሆዎች ናቸው።

የመጀመርያ መሰረታዊ መርህ

ባርያዉ ጌታውን ማወቅ

“ጌታህ ማነው?” ተብለህ ስትጠየቅ እንዲህ በማለት መልስ፡-

ጌታዬ እኔንና ዓለምን ሁሉ በፀጋው ያሳደገ አላህ ነው፤ እሱ አምላኬ ነው፤ ከሱ ወጭ የማመልከ ነገር የለኝም። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الفاتحة : 2]

“ምስጋና ለአላህ ለዓለማቱ ጌታ ይሁን” አልፋቲላ: 2

ከአላህ ወጭ ያለው ሁሉ ፍጥረተ ዓለም ሲሆን እኔም ከዚህ ዓለም አንዱ ነኝ።

“ጌታህን በምን አወቅክ?” ተብለህ ስትጠየቅ “በተአምራቱና በፍጥረታቱ ነው ያወኩት” በል። የሚከተሉት ከተአምራቶቹ ይመደባሉ፡- ሌሊት፣ ቀን፣ ፀሐይና ጨረቃ ናቸው። በፍጥረተ-ዓለሙ ወስጥ ደግሞ ሰባቱ ሰማያት፣ ሰባቱ ምድሮች፣ በነሱ ወስጥ ያሉት ነገራቶችና በመሀከላቸው ያለው ሁሉ ይገባሉ። ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [فصلت: 37]

ሌሊትና ቀንም ፀሐይና ጨረቃም ከምልክቶቹ ናቸው። ለፀሐይና ለጨረቃ አትስገዱ። ለእዚያ ለፈጠራቸው አላህ ስገዱ። እርሱን ብቻ የምትግዝቱ እንደ ሽናችሁ (ለሌላ አትስገዱ)። ፉሰላት: 37

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْنًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَلَمُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: 54]

ጌታችሁ ያ ሰማያትንና ምድርን በስድስት ቀኖች ውስጥ የፈጠረ አላህ

ነው። ከዚያም (ለሱ በሚገባ መልኩ) በዐርሹ ላይ ተደላደለ። (አላህ) ሌሊትን በቀን ፈጥኖ የሚፈልገው ሲኾን ይሸፍናል። ፀሐይንና ጨረቃንም ከቀክብትንም በትእዛዙ የተገሩ ሲኾኑ (ፈጠራቸው)። ንቁ! መፍጠርና ማዘዝ የእርሱ ብቻ ነው። የዓለማት ጌታ አላህ (ክብሩ) ላቀ። አል-አዕራፍ፡ 54

ሊመለከ የሚገባ ይህ ጌታ ብቻ ነው፤ ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٥١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾﴾ [البقرة: ٥١-٥٢]

እናንተ ሰዎች ሆይ! የፈጠራችሁን እነዚያንም ከናንተ በፊት የነበሩትን (የፈጠረውን) ጌታችሁን ተገዙ፤ (ቅጣትን) ልትጠነቀቁ ይከጀላልና፡ ፡ (እርሱ) ያ ለናንተ ምድርን ምንጣፍ ሰማይንም ጣራ ያደረገ ነው፤ ከሰማይም (ከደመና) ውሃን ያወረደ በርሱም ከፍሬዎች ለናንተ ሲሳይን ያወጣ ነው። እናንተም (ፈጣሪነቱን) የምታውቁ ስትኾኑ ለአላህ ባላንጣዎችን አታድርጉ። አል-ብቃራ፡ 21-22

ኢብን ከሲር አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ፡- “እነዚህን ነገር የፈጠራቸው ጌታ ሊመለከም የሚገባው እሱ ብቻ ነው።”

አላህ ያዘዛቸው የዲባዳ አይነቶች፡-

- 01 የኢስላም ማእዘናት
- 02 የኢማን ማእዘናት
- 03 ኢህሳን (ዲባዳን ማሳመር)
- 04 ዱዓእ (ፀሎት)

05 ፍራቻ

06 ተስፋ

07 መመካት

08 ክጀላ

09 ቅጣት መፍራት

10 መተናነስ

11 እውቀት ላይ የተመሰረተ ፍራቻ

12 በንስህ መመለስ

13 እርዳታ መፈለግ

14 ጥበቃን መፈለግ

15 ፈጣኝ እርዳታን መለመን

16 እርድ ማቅረብ

17 ስለት መሳል

18 ከዚህ ወጭ ያሉ የአምልኮት አይነቶች ሁሉ የአላህ ሐቅ ናቸው።

ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [الجن: 18]

እነሆ መስጊዶችም የአላህ ብቻ ናቸው። ከአላህ ጋር አንድንም አትገዙ። ሐፊጅ፡፡18

ከነዚህ የዲባዳ አይነቶች ጥቂትንም እንኳ ለማንኛውም ከአላህ ሌላ

ላለው አካል ያዋለ ሰው እርሱ በአላህ ላይ አጋሪ (ሙሽርክ) ብሎም ከሀዲ (ካፍር) ነው። ለዚህም ማስረጃ፡-

﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ ﴾ [المؤمنون: ١١٧]

ከአላህም ጋር ሌላን አምላክ ለእርሱ በእርሱ ማስረጃ የሌለውን የሚገዛ ሰው ምርመራው እጌታው ዘንድ ብቻ ነው። እነሆ ከሐዲዎች አይድኑም። አልሙአሚኑን፡ 117

በሀዲስ እንደ ተላለፈው «ዱዓዕ የዲባዳ መቅኔ ነው»።

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ
جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ [غافر: ٦٠]

ጌታችሁም አለ «ለምኑኝ፤ እቀበላችኋለሁና። እነዚያ እኔን ከመግዛት የሚከሩት ተዋራጆች ኾነው ገህነምን በእርግጥ ይገባሉ። ጋፍረ 60

ኸዉፍ (ፍራቻ) ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ ۗ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِنِّي إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾ [آل عمران: 175]

እንዲህ የሚላችሁ ሰይጣን ብቻ ነው። ወዳጆቹን ያስፈራራችኋል። አትፍሩዋቸውም። ምእምናንም እንደኾናችሁ ፍሩኝ። አሊ ኢምራን፡ 175

ተስፋን መጣል በአላህ ላይ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىٰ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَحْدَهُ ۗ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا
صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴾ [الكهف: 110]

የጌታውንም መገናኘት የሚፈልግ ሰው፤ መልካም ሥራን ይሥራ።

በጌታውም መገዛት አንድንም አያጋራ። አልከህፍ፡/110

መመካት በአላህ ላይ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ [المائدة: 23]

“ምእመናን እንደሆናችሁ በአላህ ላይ ተመኩ” አልማኢ፡/ 23

﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [الطلاق: 3]

በአላህም ላይ የሚመክ ሰው እርሱ በቂው ነው። አጥ-ጠላቅ፡ 3

ከጀላ፣ ቅጣት ፍራቻና መተናነስ ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَدِّعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رِعْبَابًا وَرَهْبًا وَكَانُوا لَنَا

خٰشِعِينَ﴾ [الأنبياء: 90]

“እነርሱ በበጎ ሥራዎች የሚቻኩሉ ከጃዮችና ፈሪዎች ኾነው የሚለምኑንም ነበሩ። ለእኛ ተዋራጆችም ነበሩ።” አል-አንቢያ፡ 90

የመተናነስ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡- “አትተናስሰላቻው ለነ ብቻ ተዋራጁልኝ።” አልበቀራ፡ 150

ንስህ መግባት ለአላህ ብቻ ሲለመሁኑ ማስረጃው፡- “በመፀፀት ወደ ጌታችሁ ተመለሱ፣ ለርሱም ታዘዙ።” አዝ-ዙመር፡ 54

እርዳታ የሚጠየቀውም ከአላህ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡- “አንተን ብቻ እንግዛለን፤ አንተንም ብቻ እርዳታን እንለምናለን።” አልፋ-ሩሐ፡ 5

በሐዲስ ዉስጥ ደግሞ “እርዳታን ሲትጠይቅ ከአላህ ብቻ ፈልግ”

ይላል። ጥበቃ የሚፈለገውም ከአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው፡-
“በሰዎች ፈጣሪ እጠበቃለሁ” በል።” አፋ-ፋሳ፡/

ፈጣኝ እርዳታም የሚጠየቀው ከአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡- “ከጌታችሁ እርዳታን በፈለጋችሁ ጊዜ ለናንተ የተቀበላችሁን (አስታውሱ)።” አል-አፋፋል፡ 9

የሚታረደውም ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿قُلْ إِنِّي هَدَيْتِي رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِّمَّا لَدَيْ رَبِّهِمْ خَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۗ وَيَذَلِكُ أَمْرٌ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٣٣﴾﴾ [الأنعام: 161-163]

«እኔ ጌታዬ ወደ ቀጥተኛው መንገድ ትክክለኛን ሃይማኖት ወደ እውነት አዘንባይ ሲኾን የአብርሃምን መንገድ መራኝ። እርሱም ከአጋሪዎቹ አልነበረም» በል። «ሰግደቱ፣ እርዳም፣ ሕይወቴም፣ ሞቴም ለዓለማት ጌታ ለአላህ ነው» በል። «ለእርሱ ተጋሪ የለውም። በዚህም (በማጥራት) ታዘዝኩ። እኔም የሙስሊሞች መጀመሪያ ነኝ» (በል)።” አል-አፋፋም፡ 161-163

በሐዲስ ዉስጥም እንዲህ ይላል “ከአላህ ሌላ ላለው ነገር ያረደን ሰው አላህ ረግመውታል” ይላል። ስለትም ለአላህ ብቻ ሲለመሆኑ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

“(ዛሬ) በስለታቸው ይሞላሉ። መከራው ተሰራጪ የኾነንም ቀን ይፈራሉ።” አል-ኢፋፋ፡/

✧ ሁለተኛው መሰረታዊ መርህ

ሁለተኛ መርህ እስልምና ኅይማኖትን በማስረጃው ማወቅ ነው። እሱም በተውሒድ ለአላህ መታዘዝ፣ ትእዛዙን በመተግበር እጅ እግርን ለሱ መስጠትና ከሽርክ መጥራት ነው። እሱ ሦስት ደረጃ አለው። እነሱም፡- እስላም፣ ኢማንና ኢሕሳን ናቸው። ሦስቱም ደረጃዎች የራሳቸው ማእዘናት አላቸው።

✧ የመጀመሪያ ደረጃ

የእስላም ማእዘናት 5 (አምስት) ናቸው። እነሱም፡- ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ እንደ ሌላ መመስከርና ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ መሆናቸውን መመስከር፣ ስርዓቱን ጠብቀው ሳላትን መስገድ፣ ዘካን መስጠት፣ የረመዳን ወር መፆምና ሐጅ ማድረግ ናቸው። የሸሃደተይን (ሁለቱ ምስካሬዎች) ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

﴿ أَعَزُّ الْعَالَمِينَ ﴾ [آل عمران، ١٨]

“አላህ በማስተካከል የቆመ (አስተናባሪ) ሲኾን ከእርሱ በስተቀር ሌላ አምላክ የሌለ መኾኑን መስከረ። መላእክቶችና የዕውቀት ባለቤቶችም (እንደዚሁ መስከሩ)። ከእርሱ በስተቀር ሌላ አምላክ የለም። አሸናፊው ጥበበኛው ነው።” አሊ-ዲምራጊ:18

ትርጉሟም፡- ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም ማለት ሲሆን “ላ እላህ” የሚለው ቃል ከአላህ ሌላ የሚመለከውን ሁሉ ማስወገድ ነው፤ “ኢለላህ” የሚለው ደግሞ አምልኮትን ለአላህ ብቻ

ማረጋገጥ ነው። እሱ በንግስናው ወስጥ አጋር እንደ ሌለው ሁሉ በአምልኮቱ ወስጥም አጋር የለውም። የዚህን ትርጉም የሚያብራራ ቀጣዩ የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٧﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٦٨﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ ۖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٩﴾﴾ [الزخرف: ٢٦-٢٨]

“ኢብራሂምም ለአባቱና ለሕዝቦቹ ባለ ጊዜ (አስታውስ)። «እኔ ከምትግገዙት ሁሉ ንጹሕ ነኝ። ከዚያ ከፈጠረኝ በስተቀር (አልገዛም)። እርሱ በእርግጥ ይመራኛልና።» (ይህች ቃል) በዝርዮቹም ውስጥ ወደሷ ይመለሱ ዘንድ (ባንድ አምላክ ማመንን) ቀሪ ቃል አደረጋት።”
አዝ-ዙኸ-ፍ: 26-28

﴿قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوٰءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدُ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُنشِرِكَ بِهِۦٓ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَعُوْلُوْا اَشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿٦٤﴾﴾ [آل عمران: ٦٤]

“የመጽሐፉ ባለቤቶች ሆይ! በእኛና በእናንተ መካከል ትክክል ወደ ኾነች ቃል ኑ። (እርሷም) አላህን እንጅ ሌላን ላንገዛ፣ በርሱም ምንንም ላናጋራ፣ ከፊላችንም ከፊሉን ከአላህ ሌላ አማልክት አድርጎ ላይይዝ ነው” በላቸው። እምቢ ቢሉም፡- እኛ ሙስሊሞች መኾናችንን መስክሩ በሏቸው።” አሊ-ዲምራን: 64

ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ ናቸው ለሚለው ምስካሬ ማስረጃው የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾﴾ [التوبة: ١٢٨]

“ከጎሳችሁ የሆነ ችግራችሁ በእርሱ ላይ ጽኑ የሆነ፣ በእናንተ (እምነት) ላይ የሚጓጓ፣ በምእምኖን (ላይ) ርኅሩኅ አዛኝ የኾነ መልክተኛ በእርግጥ መጣላችሁ።” አት-ተው-ባ:128

ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ ናቸው የሚል ምስካሬ ትርጉም ቀጣዩን ነጥቦችን ያስጨብጣል፡-

- 01 ያዘዙትን መታዘዝ፣
- 02 እሳቸው የተናገሩትን እውነት ብሎ መቀበል፣
- 03 እርሳቸው የከለከሉትንና የተቆጡትን መከልከል አና
- 04 አላህ ራሱ በደነገገው ወይም መልእክተኛው በደነገገት ብቻ አላህን መገዛት ናቸው።

የሰላት፣ የዘካና የተውሒድ ተፍሲር ማስረጃቸው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِسْمَةِ﴾ [البينة: 5]

“አላህን ሃይማኖትን ለእርሱ ብቻ አጥሪዎች፣ ቀጥተኞች ኾነው ሊግዙት፣ ሰላትንም አስተካክለው ሊሰግዱ፣ ዘካንም ሊሰጡ እንጅ ያልታዘዙ ሲኾኑ (ተለያዩ)። ይህም የቀጥተኛይቱ (ሃይማኖት) ድንጋጌ ነው።” አል-ቢይና:5

የዎም ማስረጃ ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لِمَلَّكُمْ تَنَفُّونَ﴾ [البقرة: 183]

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ጾም በነዚያ ከናንተ በፊት በነበሩት (ሕዝቦች) ላይ እንደ ተጻፈ በናንተም ላይ ተጻፈ (ተደነባ) ልትጠነቀቁ ይከጀላልና።” አልባቀራ:183

የሐጅ ማስረጃ ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ عَنٍ﴾
[آل عمران: 97]

“ለአላህም በሰዎች ላይ ወደርሱ መኼድን በቻለ ሁሉ ላይ ቤቱን መጎብኘት ግዴታ አለባቸው። የካደም ሰው አላህ ከዓለማት ሁሉ የተብቃቃ ነው።” አሊ ዓምራን:97

✧ ሁለተኛው የኢስላም ደረጃ

ሁለተኛው የኢስላም እርከን ኢማን ሲሆን እሱ ሰባ ምናምን ቅርንጫፍ አለው። ከዚህ ሁሉ አንጋፋው “ላ እላህ ኢላላህ” ሲሆን አነስተኛው ደግሞ ሰዎችን የሚያስቸግሩ ነገሮችን ማስወገድ ነው። እፍረትም (ሐያእም) የኢማን ቅርንጫፍ ነው። የኢማን ማእዘናት ስድስት ናቸው። እነሱም፡- በአላህ ማመን፣ በመላእክቶቹ፣ በመጽሐፍቶቹ፣ በመልእክተኞቹ፣ በአኪራ (መጨረሻው ቀን) እና ደግሞ ሆነ ክፉ በአላህ ቀደር (ዉሳኔ) ማመን ነው። የነዚህ ስድስቱ ማእዘናት ማስረጃቸው ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [البقرة: 177]

“መልካም ሥራ ፊቶቻችሁን ወደ ምሥራቅና ምዕራብ አቅጣጫ ማዘር

አይደለም። ግን መልካም ሥራ በአላህና በመጨረሻው ቀን፣ በመላእክትም፣ በመጻሕፍትም፣ በነቢያትም፣ ያመነ ሰው (ሰራ) ነው።” አልበቀራ:177

በቀደር (በአላህ ውሳኔ) ማመን ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴾ [القمر: ٤٩]

“እኛ ሁሉን ነገር በቀደር ፈጠርነው።” አልቀመር:49

✽ ሦስተኛው የኢስላም ደረጃ

ሦስተኛው የኢስላም እርከን ኢሕሳን (ዲባዳን አሳምሮ መስራት) ነው። “እህሳን” አንድ ማእዘን ብቻ ሲሆን እሱም “እሕሳን” ማለት አላህን ልክ እንደምታየው ሆነህ መገዛትህ ነው፤ አንተ ባታየውም እሱ ያየሃልና።” ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴾ [النحل: 128]

“አላህ ከእነዚያ ከሚፈሩትና ከእነዚያም እነሱ መልካም ሠሪዎች ከኾኑት ጋር ነውና።” አን-ኒሕል:128

﴿ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرَىٰكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلِّبُكَ فِي السَّجْدِ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُ

هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿ [الشعراء: 217-220]

“አሸናፊ አዛኝ በኾነው (ጌታህ) ላይም ተጠጋ። በዚያ ለሰላት በምትቆም ጊዜ በሚያይህ። በሰጋጆች ውስጥ መዘዋወርህንም (በሚያየው ጌታህ ላይ ተጠጋ)። እነሆ እርሱ ሰሚው ዐዋቂው ነውና።” አሹ-ሹዐራሕ:217-220

﴿ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ

شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ [يونس: ٦١]

“(ሙሐመድ ሆይ!) በማንኛውም ነገር ላይ አትሆንም፣ ከርሱም ከቁርአን አታነብም፣ ማንኛውንም ሥራ (አንተም ሰዎቹም) አትሠሩም በገባችሁበት ጊዜ በናንተ ላይ ተጠባባቂዎች ብንሆን እንጂ። በምድርም ሆነ በሰማይ የብናኝ ከብደት ያክል ከጌታህ (ዕውቀት) አይርቅም። ከዚያም ያነሰ የተለቀም የለም፤ በግልጽ መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈ ቢሆን እንጂ።” ዩኑስ፡/61

ከሐዲስ ደግሞ ማስረጃው ታዋቂው የጅብሪል ሐዲስ ነው፡-

عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: بينما نحن جلوس عند رسول الله صلى الله عليه وسلم ذات يوم، إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب، شديد سواد الشعر، لا يرى عليه أثر السفر، ولا يعرفه منا أحد، حتى جلس إلى النبي صلى الله عليه وسلم فأسند ركبته إلى ركبتيه، ووضع كفيه على فخذيه، وقال: يا محمد أخبرني عن الإسلام، فقال له: «الإسلام أن تشهد أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله، وتقيم الصلاة وتؤتي الزكاة، وتصوم رمضان، وتحج البيت إن استطعت إليه سبيلا»، قال: صدقت، فجعبتنا له يسأله ويصدقته، قال: أخبرني عن الإيمان، قال: «أن تؤمن بالله، وملائكته، وكتبه، ورسوله، واليوم الآخر، وتؤمن بالقدر خيره وشره»، قال: صدقت، قال: فأخبرني عن الإحسان، قال: «أن تعبد الله كأنك تراه، فإن لم تكن تراه فإنه يراك»، قال: فأخبرني عن الساعة، قال: «ما المسؤول بأعلم من السائل»، قال: فأخبرني عن أماراتها، قال: «أن تلد الأمة رببتها، وأن ترى الحفاة العراة العالة رعاء الشاء يتطاولون في البنيان»، ثم انطلق فلبث مليا، ثم قال: «يا عمر، أتدري من السائل؟»، قلت: الله ورسوله أعلم، قال: «فإنه جبريل أتاكم يعلمكم دينكم». رواه مسلم

ከዑመር ቢን አልኸጣብ (ረ.ዐ) እንደተላለፈው እንዲህ አሉ፡- “ከእለታት አንድ ቀን ከነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ጋር ተቀማምጠን እያለን አንድ በጣም ነጭ የሆነ ልብስ የለበስ ጸጉሩ በጣም የጠቆረ የጉዞ ምልክት የማይታይበት ከኛም ዉስጥ ማንም የማያውቀው ሰዉ ብቅ አለ። ጉልበቶቹን ከነብዩ ጉልበቶች ጋር አሳክቶ መዳፎቹን ደግሞ ታፋዎቹ ላይ አድርጎ ተቀመጠ። ከዚያም “ሙሐመድ ሆይ! ስለ ኢስላም ንገሩኝ” አላቸዉ፤፤ የአላህ መልዕክተኛም «ኢስላም ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደሌለና ሙሀመድ የአላህ መልዕክተኛ መሆናቸውን መመስከር፣ ሰላትን ደንቡን ጠብቆ መስገድ፣ ዘካ መስጠት፣ የረመዳን ወር መጸም፣አቅሙ ለፈቀዴለት ሰዉ ሀጅ ማድረግ ነዉ» በማለት መለሱለት። ሰዉየዉም “እውነት ተናገርክ” አላቸው። ዑመርም እንዲህ አለ “በሱ ተገረምን! እሳቸዉን ይጠይቃል፤ መልሶ እውነት ተናገርክ ይላል።” ሰዉየው ቀጠለና “ስለ ኢማን ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “ኢማን ማለት በአላህ ማመን፣ በመላእክቶቹ፣ በመጽሐፍቶቹ፣ በመልእክተኞቹ፣ በአኸራ (መጨረሻው ቀን) እና በጀም ከፋም በአላህ ቀደር (ዉሳኔ) ማመን ነው።” ሰዉየዉም እውነት ተናገርክ አላቸው። ከዛም ሰዉየው ቀጠለና ስለ ኢሕሳን ንገረኝ አላቸው። የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “እሕሳን” ማለት አላህን እንደሚትመለከት ሆነህ መገዛትህ ነው፤ አንተ ባታየዉም እሱ ያየሃልና።” ሰዉየውም “የቅያማ ሰዓቷን ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “ተጠያቂው ከጠያቂው የበለጠ የሚያውቅ አይደለም።” ሰዉየው ቀጠለና “ምልክቶቿን ንገረኝ” አላቸው። የአላህ መልእካተኛም (ሰ.ዐ.ወ) አሉት፡- “ባርያ ጌታዋን

መውለድ፣ ጫማ የሌላቸው የታረዙ ደሃዎች የፍየል ጠባቂዎች የነበሩት ህንጻ ለመስራት ሲሸቀዳደሙ ማየትህ ነው።” ሰዉየው ተነስቶ ሄዴ፤ ብዙ ቆየንና የአላህ መልእካተኛ (ሰ.ዐ.ወ) “እንተ ዐ-መር ሆይ! ጠያቂው ማን እንደ ሆነ ታቃላችሁን?” አሉ። “አላህና መልእክተናው ያውቃሉ” አልን። የአላህ መልእካተኛም (ሰ.ዐ.ወ) “እርሱ ጅብሪል ነው፤ የነይማናታችሁን ጉዳይ ሊያስተምራቸህ መጣቸህ” አሉ። ሙሰሊም ዘግበውታል

ሦስተኛ መሰረታዊ መርህ

ነቢያቸህ ሙሐመድን (ሰ.ዐ.ወ) ማወቅ

እርሳቸው ሙሐመድ ቢን ዐብደላህ ቢን ዐብዱልሙጠልብ ቢን ሃሺም ናቸው። ሃሺም ከቀረይሽ ጎሳ ነው፤ ቀረይሽም ከዐረቦች ናቸው። ዐረቦች ደግሞ የኢስማኢል ቢን ኢብራሂም (አላህ ወዳጅ) ዙርዮች ናቸው። አላህ በሱና በነቢያችን ላይ ምርጥ እዝነትና ሰላም ያስፍን። የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እድሜ ስልሳ ሶስት አመት ነበር። ከዚህ ዉስጥ አርባ አመት ከነቢይነት በፊት ነበር። ሃያ ሦስት አመት ደግሞ ነቢይና መልእክተኛ ሆነው አሳለፉ። በ“አቀረእ” ነቢይ ተደረጉ፤ በ“አልሙደስር” ደግሞ መልእክተኛ ሆኑ። አገራቸው መካ ነበር። ከሸርክ በማስጠንቅና ወደ ተውሒድ በመጣራት አላህ ላካቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿يَا أَيُّهَا الْمَدِينَةُ ۖ قُرْآنُكَ دِينٌ ۚ وَرَبِّكَ فَكَيْفَ ۚ﴾ ﴿٢﴾ وَرَبِّكَ فَطَهَّرَ ﴿٣﴾ وَالرَّجْرَ فَأَهْجُرَ ﴿٥﴾ وَلَا تَمَنَّٰ

تَسْتَكْبِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾ [المدر: ١-٧]

“አንተ (ልብስህን) ደራቢው ሆይ! ተነስ አስጠንቅቅም። ጌታህንም አክብር። ልብስህንም አጥራ። ጣዖትንም ራቅ። ማብዛትንም የምትፈልግ ኾነህ አትለግስ። ለጌታህም (ትዕዛዝ) ታገሥ።”
አልሙደሰር፡ 1-7

“ተነስ አስጠንቅቅ” የተባለው ከሸርክ ማስጠንቅና ወደ ተውሒድ መጣራት ነው። “ጌታህንም አክብር” የተባለው በተውሂድ እሱን ማላቅ ነው። “ልብስህንም አጥራ” ማለት ስራህን ከሸርክ አጥራ ማለት ሲሆን “ሩጅዝ” የተባለውም ጣዖት ነው። ከሷ መራቅ ማለት እሷንና እሷን የሚያመልኩ ሰዎችን መተወና ከነሱ መንፃት ነው። አስር አመት በዚህ ላይ ቆይተው ወደ ተውሒድ ሲጣሩ ነበሩ። ከ 10 አመት በኋላ ወደ ሰማይ ዐረጉና አምስቱ ሰላት ግዴታ ተደረገባቸው። መካ ዉስጥ ሶስት አመት ሰገዱ፤ ከዚያ በኋላ ወደ መዲና መሰሰደድ ታዘዙ። ስደት ማለት ከሸርክ አገር ወደ እስላም አገር መሸሽ ነው። ከሸርክ አገር ወደ እስላም አገር መሰደድ በዚህ ኡማ ላይ ግዴታ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمِينَ أَلْفَيْهِمْ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ كُنْتُمْ قَالُوا كَمَا مَسْتَضَعِفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَا وَنَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١٧﴾
﴿لَا الْمُسْتَضَعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿١٨﴾
فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٧-٩٩﴾ [النساء]

“እነዚያ (ለእምነት ባለመሰደድ) ነፍሶቻቸውን በዳዮች ኾነው መላእክት የገደሉዋቸው (መላእክት ለነርሱ) «በምን ነገር ላይ ነበራችሁ?» አሏቸው። «በምድር ውስጥ ደካሞች ነበርን» አሉ። «የአላህ ምድር

ትሰደዱባት ዘንድ ሰፊ አልነበረችምን?» አሉዋቸው። እነዚያም መኖሪያቸው ገሀነም ናት። በመመለሻነትም ከፋች! ግን ከወንዶችና ከሴቶች ከሕፃናትም ሲኾኑ (ለመውጣት) መላን የማይችሉና መንገድንም የማይመሩ ደካሞች (ቅጣት የለባቸውም) እነዚያም አላህ ከእነርሱ ይቅርታ ሊያደርግ ይሻል። አላህም ይቅር ባይ መሓሪ ነው።” አፖ-ኒሳሌ:97-99

﴿يَعْبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعِبُدُون﴾ [العنكبوت: ٥٦]

“እናንተ ያመናችሁ ባሮቼ ሆይ! ምድሪ በእርግጥ ሰፊ ናት፤ (ብትቸገሩ ተሰደዱና እኔን ብቻ ተገዙኝ።” አል-ሀንክቡት:56

ኢማም አልበገዊ አላህ ይዘንለትና እንዲህ አለ:- “የዚህ አንቀፅ መውረድ ምክንያት መካ ዉስጥ የነበሩ ያልተሰደዱ ሙስሊሞች ናቸው፤ አላህ በእምነት ስም ጠራቸው።” የሰደት ማስረጃ ከሐዲስ ደግሞ ቀጣይ የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው:- “ተውበት እስከቋረጥ ድረስ ሰደት አይቋረጥም፤ ተውበት ደግሞ ፀሐይ ከመግቢያዋ እስክትወጣ ድረስ አይቋረጥም።” በመዲና ዉስጥ ከተረጋጉ በኋላ በሌሎች የእስላም ድንጋጌ፣ በዘካ፣ ፆም፣ ሐጅ፣ አዛን፣ ጅሃድ፣ በመልካም ማዘዝ፣ ከመጥፎ መከልከል እና በሌሎችም የእስላም ድንጋጌ ታዘዙ። በዚህ ላይ 10 ዓመት ቆዩ። ከዚያ በኋላ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ቀ) ሞቱ። ኅይማኖታቸው ግን ቀርተዋል። ይህ ራሱ ኅይማኖታቸው ነው። ኡማዉን ሳያመላኩ ያለፉት መልካም ነገር የለም፤ እንደዚያዉም ያላስጠነቀቁት መጥፎ ነገር የለም። ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ኡማዉን ያመላኩ መልካም ነገር ተውሒድና ሌሎች አላህ የሚወዳቸው

ነገራቶች ናቸው። የስጠነቀቁት ክፉ ነገር ደግሞ ሽርክና ማንኛውም አላህ የሚጠላቸው ነገራቶች ናቸው። አላህ ወደ መላው የሰው ልጅ ላካቸው። እርሳቸውን መታዘዝ ቢጋኔኖችና በሰው ልጆች ላይ ግዴታ አድርጓል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ﴾ [الأعراف: 158]

“እናንተ ሰዎች ሆይ! እኔ ወደናንተ ወደሁላችሁም የአላህ መልክተኛ ነኝ” በላቸው። አል-አዕራፍ:158

አላህ በእርሳቸው ዲኑን ሞልቶታል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: 3]

“ዛሬ ሃይማኖታችሁን ለናንተ ሞላሁላችሁ። ጸጋዬንም በናንተ ላይ ፈጸምኩ። ለእናንተም ኢስላምን ከሃይማኖት በኩል ወደድኩ።” አልማሐዳ: 3

ለመሞታቸውም ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣١﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾

[الزمر: 30-31]

“አንተ ማይት ነህ፤ እነርሱም ማይት ናቸው። ከዚያም እናንተ በትንሣኤ ቀን እንታችሁ ዘንድ ትከራከራላችሁ።” አዝ-ዙመር:30-31

ሰዎች ከሞት በኋላ ይቀሰቀሳሉ። ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴾ [طه: ٥٥]

“ከእርሷ (ከምድር) ፈጠርናችሁ። በእርሷም ውስጥ እንመልሳችኋለን። ከእርሷም በሌላ ጊዜ እናወጣችኋለን።” ጣዖ:55

﴿ وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ۗ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴾ [نوح: ١٧-١٨]

“አላህም ከምድር ማብቀልን አበቀላችሁ። ከዚያም በውስጧ ይመልሳችኋል። ማውጣትንም ያወጣችኋል።” ኦሕ:17-18

ከተቀሰቀሱ በኋላ ዱንያ ላይ በሰሩት ነገር ተመርምሮ ይመነዳሉ። ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا وَعَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحَسَنَى ﴾ [النجم: ٣١]

“በሰማያት ያለውና በምድር ያለው ሁሉ የአላህ ነው። እነዚያን ያጠፉትን በሠሩት ሊቀጣ እነዚያን ያሳመሩትንም በመልካሚቱ (ገነት) ሊመነዳ (የጠመመውንና የቀናውን ያውቃል)።” አፖ-ኒድም:31

መቀስቀስን ያስተባበለ ሰው ከእሱላም ይወጣል። ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعَذَّبَهُمُ اللَّهُ بِمَا كَفَرُوا وَرَبِّي لَشَدِيدٌ ۗ ثُمَّ لَنَنْبُوَنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾ [التغابن: ٧]

“እነዚያ የካዱት በፍጹም የማይቀሰሱ መኾናቸውን አሰቡ። «አይደለም በጌታዬ እምላለሁ። በእርግጥ ትቀስቀሳላችሁ። ከዚያም በሠራችሁት ሁሉ ትነገራላችሁ። ይህም በአላህ ላይ ቀላል ነው» በላችው።” አፖ-ተጋቡ:7

አላህ (ሱ.ወ) ሁሉንም መልእክተኛ አብሳሪና አስጠንቃቂ አድርጓቸው ላከ። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [النساء: 170]

“ከመልእክተኞቹ በኋላ ለሰዎች በአላህ ላይ አስረጅ እንዳይኖር አብሳሪዎችና አስፈራሪዎች የኾኑን መልእክተኞች (ላክን)። አላህም አሸናፊ ጥበበኛ ነው።” አገ-ኒሳሳ:165

የመልእክተኞች ሁሉ መጀመርያ ኑሕ ሲሆኑ መጨረሻቸው ደግሞ ሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ናቸው። እርሳቸው የነቢያቶች መደምደምያ ናቸው። ኑሕ የመልእክተኞች ሁሉ መጀመርያ ለመሆኑ ማስረጃው ቀጣይ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ﴾ [النساء: 173]

“እኛ ወደ ኑሕና ከርሱ በኋላ ወደ ነበሩት ነቢያት እንዳወረድን ወደ አንተም አወረድን።” አገ-ኒሳሳ:163

አላህ ወደ ሁሉም ሕዝቦች “አላህን በብቸኝነት መገዛት የሚያዘቸውና ጣዖትን ከማምለክ የሚከለክላቸውን” መልእክተኛ ከኑሕ እስከ ሙሐመድ (ሰ.ዐ.ወ) ድረስ ያሉትን ላከ። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الصُّلُوعَاتِ﴾ [النحل: 37]

“በየሕዝቡም ሁሉ ውስጥ «አላህን ተገዙ፤ ጣዖትንም ራቁ» በማለት መልእክተኛን በእርግጥ ልከናል።” አገ-ኑሕል:36

አላህ በሁሉም ባሮቹ ላይ ጣዖትን መካድና በአላህ ማመን ግዴታ አድርጓል። ኢብን አልቀይም አላህ ይዘንላቸውና እንዲህ አሉ።-

ጣኦት የሚባለው ሰዎች እርሱን በማምለክ፣ እርሱን በመከተል ወይም በመታዘዝ ድንበር ያለፉት ነው። ጣዖታት ብዙ ናቸው። ቀንደኞቹ ግን አምስት ናቸው። እነሱም፡-

ኢብሊስ (አላህ ይርገመው)፣

ወዶ የሚመለከ ሰው፣

ሰዎች እንዲያመልኩት ወደራሱ አምልኮት የሚጣራ ሰው፣

የሩቅ እውቀትን አውቃለው ያለ ሰውና

አላህ ካወረደው ሌላ በሰው ስራሽ ህግ የፈረደ ሰው ናቸው።

ማስረጃውም ቀጣዩ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: ٢٥٦]

“በሃይማኖት ዉስጥ ማስገደድ የለም። ቅኑ መንገድ ከጠማማው በእርግጥ ተገለጠ። በጣዖትም የሚክድና በአላህ የሚያምን ሰው ለርሷ መበጠስ የሌላትን ጠንካራ ዘለበት በእርግጥ ጨበጠ። አላህም ሰሚ ዐዋቂ ነው።” አልበቀራ:256

ይህ የ“አ እላህ እላላህ” ትርጉም ነው። በነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ሐዲስ ዉስጥ ቀጣዩ ይገኛል “የነገሮች ሁሉ ቁንጮ እስላም ነው፤ ምሶሶው ሰላት ሲሆን የላኛ ሻኛው በአላህ መንገድ ላይ መታገል ነው።”

አላህ ሁሉንም አዋቂ ነው። የአላህ እዘነትና ሰላም በሙሐመድ፣ በቤተሰቦቻቸውና በባልደረቦቻቸው ላይ ይስፈን።

የሰላት መስፈርቶች፣ ማእዘናቱና ግዴታዎቹ

በአላህ ስም እጅግ በጣም ርኅሩህ በጣም አዛኝ በኾነው።

 የሰላት መስፈርቶች ዘጠኝ ናቸው።

እነሱም፡-

ሙስሊም መሆን፣ አእምሮው ጤናማ መሆን፣ መጥፎንና ጥሩን ነገር የሚለይ እድሜ ላይ መድረስ፣ ሐደስን ማስወገድ፣ ነጃሳን ማስወገድ፣ ህፍረተ ገላን መሸፈን፣ የሰላት ወቅት መግባት፣ ወደ ቂብላ (ካዕባ) መዞር እና ኒያ ናቸው።

 መስፈርት አንድ፡-

ሙስሊም መሆን። የዚህ ተቃራኒ ካፊር መሆን ሲሆን ካፊር ደግሞ የፈለገ ስራ ቢሰራም በርሱ ላይ ተመላሽ ይሆናል። ለዚህም ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።

---

1 ሐደስ ማለት ዉዳኢን ማጥፋት ወይም ጀናባ መሆን ማለት ነው። እርሱን ማስወገድ ማለት ዉዳኢ ማድረግና መታጠብ ማለት ነው።

﴿ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ ۚ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ ۗ هُمْ خَالِدُونَ ﴾ [التوبة: ١٧]

“ለከላዲዎች በነፍሶቻቸው ላይ በክህደት የሚመሰክሩ ሲኾኑ የአላህን መስጊዶች ሊሠሩ አይገባቸውም። እነዚያ ሥራዎቻቸው ተበላሹ። እነሱም በእሳት ውስጥ ዘውታሪዎች ናቸው።” አጉ-ተው-ባ:17

﴿ وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا ﴾ [الفرقان: ٢٣]

“ከሥራም ወደ ሠሩት እናስባለን። የተበተነ ትቢያም እናደርገዋለን።” አልፉርቃን:23

✽ መስፈርት ሁለት:

ጤናማ አእምሮ ያለው መሆን ነው። ተቃራኒው እብደት ነው። እብድ ደግሞ እስኪድን ድረስ ብእር ተነስቶለታል (ስራው አይፃፍበትም)። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “ብእር ከሶስት ሰዎች ተነስቶላቸዋል፡ ያንቀላፋ ሰው እስክነቃ ድረስ፣ እብድ እስክድን ድረስ እና ህጻን ለአቅመ አዳም እስክደርስ ድረስ።”

✽ መስፈርት ሶስት:

ተምዬዝ (መጥፎንና ጥሩን ነገር የሚለይ እድሜ ላይ መድረስ) ነው። ተቃራኒውም ህጻንነት ሲሆን እሱም እስከ ሰባት አመት ይዘልቃል። ከዚያ በኋላ በሰላት ይታዘዛል። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “ልጆቻችሁን ሰባት ዓመት ስሞላቸው ሰላትን እዘዙሃቸው። (ባይሰግዱ) አስር ዓመት ስሞላቸው በሷ ላይ ምቷቸው። በመኝታም ሊያዩዋቸው።”

❁ መስፈርት አራት፡

ሐደስን ማስወገድ። ይህም ማለት የሚታወቀው ወዲያ ራሱ ነው። ይህ ሐደስ ወዲያን ያስገድዳል። የወዲያ መስፈርቶች አስር ናቸው። እነሱም፡-

- 01 መስሊም መሆን፤
- 02 አእምሮው ጤናማ መሆን፤
- 03 መጥፎንና ጥሩ ነገርን የሚለይ እድሜ ላይ መድረስ፤
- 04 መነየት፤
- 05 ወዲያ እስኪያጠናቅቁ ድረስ ላለማቋረጥ መወሰን፤
- 06 ወዲያን የሚያፈርስን ነገር ማስወገድ፤
- 07 ከሱ በፊት በወሃ ወይም በድንጋይ እስትንጃ ማድረግ፤
- 08 ወሃው ንፁህና መጠቀሙ የተፈቀደ መሆን፤
- 09 ወሃ ወደ ሰውነት እንዳይደርስ የሚከለክልን ነገር ማስወገድ እና
- 10 ወዲያን የሚያጠፋ ነገር ከሰውነቱ ለማይቋረጥ ሰው የሚሰግደው የሰላት ወቅት መግባት ናቸው።

የወዲያ ግዴታዎች ስድስት ናቸው። እነሱም፡-

- 01 ፊትን መታጠብ ሲሆን አፍን መጉመጥመጥና ወሃን በአፍንጫ መሰብ ከዚህ ይመደባል። ፊት የሚባለው ከላይ ወደታች ከጭንቅላት ፀጉር መብቀያ እስከ አገጭ ሲሆን በጎን ደግሞ ከጆሮ እስከ ጆሮ ይሆናል።

- 02 ሁለቱን እጆች ከክርኖች ጋር ማጠብ
- 03 ሙሉ ራስን ከጆሮ ጭምር ማበስ
- 04 ሁለቱን እግሮች ከቁርጭምጭሚቶች ጋር ማጠብ
- 05 የተጠቀሱትን የዉዱን ድርጊቶች ቅደም ተከተል መጠበቅ እና
- 06 ድርጊቶቹን ማከታተል ናቸው።

ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: 6]

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ወደ ሰላት በቆማችሁ (ለመቆም ባሰባችሁ) ጊዜ ፊቶቻችሁን፣ እጆቻችሁንም እስከ ክርኖች እጠቡ። ራሶቻችሁንም (በውሃ) አብሱ። እግሮቻችሁንም እስከ ቁርጭምጭሚቶች (እጠቡ)።”
አልማኢ.ዳ:6

የቅደም ተከተል ማስረጃም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “አላህ በጀመረው ነገር ጀምሩ።” ዉዱን የማከታተል ማስረጃ ደግሞ በእግሩ ተረከዝ ላይ ሳንቲምን የሚያክል ዉሃ ሳይነካው የቀረውን ሰዉዬ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ዉዱእ እንዲደግም ማዘዛቸው ነው። ዋጅቡ ደግሞ ካስተወሱ “ብስምላህ” ማለት ነው። ዉዱእን የሚያበላሹ ነገሮች 8 (ስምንት) ናቸው። እነሱም፡-

- 01 ከሁለቱ የቆሻሻ ማውጫ መንገዶች የወጣ ሁሉ፣
- 02 ከሰዉነታችን ዉስጥ የሚወጣ ነጃሳ ነገር፣

- 03 በእንቅልፍና በመሳሰሉት ነገሮች አእምሮን መሳት፤
- 04 በግብረ ስታ ስሜት ሴቶችን (ተቃራኒ ጾታን) መንካት፤
- 05 ሁለቱን ሀፍረተ ገላዎች ያለ ሽፋን መንካት፤
- 06 የግመል ስጋን መብላት፤
- 07 ጀናዛናን ማጠብ እና
- 08 ከእስሊምና መውጣት ናቸው። አላህ ከሱ ይጠብቀን

❁ መስፈርት አምስት፡

ነጃሳን ማስወገድ፡- ነጃሳን የሚናስወግደው ከሶስት ነገር ነው። እነሱም ከሰውነት፣ ከልብስና ከሰላት ቦታ ናቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

[المُدْثَر: ٤] ﴿رِيَابِكُمْ فَطَهِّرْ﴾

“ልብስህንም አጥራ።” አልመደሰር፡4

❁ መስፈርት ስድስት፡

ሀፍረተገላን መሸፈን ነው። መልበስ እየቻለ ራቆቱን የሰገደ ሰው ሰላቱ ወደቅ መሆኑን ዓሊሞች ተስማምተዋል። የወንድ ሀፍረተገላ ከእንብርት እስከ ጉልበት ሲሆን ሴት ባሮችም እንዲሁ ናቸው። ሌሎች ሴቶች ደግሞ ፊታቸው ሲቀር ሌላውን መሸፈን ግዴታ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

[الأعراف: 31] ﴿يَبْنَیْ ءَادَمَ حُدُوْا زَیْنَتُكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾

“የአዳም ልጆች ሆይ! (ኅፍረተ ገላትሁን የሚሸፍኑትን) ጌጦቻችሁን በመስገኛው ሁሉ ዘንድ ያዙ።” አል-አዕራፍ:31

☀ መስፈርት ሰባት:

የሰላቱ ወቅት መግባት ነው። ማስረጃውም የጅብሪል ሐዲስ ነው። ጅብሪል በመጀመሪያ ወቅትና በመጨረሻው ነቢዩን (ሰ.ዐ.ወ) አሰገደና ቀጥሎም እንዲህ አለ፡- “ሙሐመድ ሆይ! ሰላት በነዚህ ሁለቱ ወቅቶች መካከል ነው።” ሌላ ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

[النساء: 103] ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

“ሰላት በምእምናን ላይ በጊዜያት የተወሰነች ግዴታ ናትና።” አፖ-ኒሳላ:103 ሌላ የወቅት ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ [الإسراء: 78]

“ሰላትን ከፀሐይ መዘንበል እስከ ሌሊት ጨለማ ድረስ ሰገድ። የጎህንም ሰላት ሰገድ። የጎህ ሰላት (መላእክት) የሚጣዱት ነውና።” አል-ኡ.ሰራላ:78

☀ መስፈርት ስምንት:

ወደ ቅብላ (ከፅባ) መዞር ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ﴾ [البقرة: 144]

“የፊትህን ወደ ሰማይ መገላበጥ በእርግጥ እናያለን። ወደምትወዳትም

ቂብላ እናዞርሃለን። ስለዚህ ፊትህን ወደ ተከበረው መስጊድ (ወደ ካዕባ) አግጣጫ አዙር። የትም ስፍራ ብትኾኑም (ስትሰግዱ) ፊቶቻችሁን ወደርሱ አግጣጫ አዙሩ።” አልበቀራ፡፡144

 መስፈርት ዘጠኝ፡

መነየት ነው። ቦታው ልብ ሲሆን በአንደበት መናገር ቢደዳ ነው። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “ስራዎች ትክክል ሆነው የሚገኙት ኒያ ሲኖር ብቻ ነው። ሁሉም ሰው የነየተውን ያገኛል።”

የሰላት ማእዘናት አስራ አራት ናቸው

የቻለ ሰው መቆም፣ ወደ ሰላት መግቢያ ተክቢራ (አላሁ አክበር)፣ ሱረት አልፋቲሐን ማንበብ፣ ፍኩፅ (ማጎንበስ)፣ ከፍኩፅ ቀጥ ብሎ መቆም፣ በሰላት አካላት ሱጁድ ማድረግ፣ ከሱጁዱ መነሳት፣ በሁለቱ ሱጁዶች መካከል መቀመጥ፣ በሁሉም የሰላት ስራዎች ዉስጥ መረጋጋት፣ በየማእዘናቱ መካከል ያለውን ቅደም ተከተል መጠበቅ፣ የመጨረሻውን አት-ተሕያቱን መቅራት፣ ለሱም መቀመጥ፣ በነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ላይ ሰለዋት ማውረድ እና በሁለቱም ጎን ማሰላመት ናቸው።

አንደኛው ማእዘን፡

የቻለ ሰው መቆም ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْاَوْسَطَىٰ وَفُؤُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: 238]

“በሰላቶች (በተለይ) በመካከለኛይቱ ሰላት ላይ ተጠባባቁ። ታዛዦች ኾናችሁም ለአላህ ቁሙ።” አልበቀራ፡238

ሁለተኛው ማእዘን፡

ወደ ሰላት መግቢያ ተክቢራ (አላሁ አክበር) ማለት ነው። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡-“(ሰላት ውስጥ የማይፈቀዱ ነገሮችን)

እርም የሚታደርግ ተከቢራ ሲትሆን የተፈቀደ የሚታደርግ ደግሞ ማሰላመት ናት።” ከሷ ቀጥሎ የመክፈቻ ዱዓእ ያደርጋል። እሱም፡-

«سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا إله غيرك»

“ሱብሐነኩ-ልላሁ-መ፤ ወቢሐምዲክ፤ ወተባረከ ኢስሙክ፤ ወተዓላ ጀድዱክ፤ ወላ ኢላህ ገይሩከ”

ትርጉም፡- “አላህ ሆይ! አንተን ከማመስገን ጋር አጠረሃለው። ስምህም ተባረክ። ክብርህም ከፍ አለ። ካንተ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም።”

ሱብሐነክ ማለት ላንተ የሚገባውን ጥራት አጠረሃለው፤ ወቢሐምዲክ ማለት ወዳሰ ያንተ ነው፤ ወተባረከ ኢስሙክ ማለት በረካ አንተን በማውሳት ይገኛል፤ ወተዓላ ጀድዱክ ማለት ክብርህ ከፍ አለ ሲሆን “ወላ ኢላህ ገይሩከ” ማለት ደግሞ በሰማይም ሆነ በምድር ካንተ ውጭ በሐቅ የሚመለከ አምላክ የለም ማለት ነው። ቀጥሎም፡-

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

ከአላህ እዝነት ከተባረረው ሸይጣን በአላህ (ሱወ) እጠበቃለው።

“አዑዙ” ማለት አላህ ሆይ! ወዳንተ እጠጋለው፤ ባንተ እጠበቃለውም ማለት ነው። “አሸይጣን አር-ረጂም” ከአላህ እዝነት የተባረረና የራቀ ሸይጣን በዱንያና በኅይማኖቴ ጉዳይ ውስጥ እንዳይጎዳኝ ባንተ እጠበቃለው ማለት ነው።

❁ ሶስተኛው ማእዘን፡

ሱረት አልፋቲቀን ማንበብ ነው። እሱም በሁሉም ረከዓ ውስጥ ማእዘን ነው። ማስረጃውም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው።- “ፋቲቀት አልኪታቢን ያልቀራ ሰው ሰላት የለውም።” እሷ የቁርአን እናት ናት።

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

በአላህ ስም እጅግ በጣም ርኅሩህ በጣም አዛኝ በኾነው። ይህ ደግሞ በረከትና እርዳታን ፍለጋ ነው። “አልሐምዱ” ውዳሴ ነው። በዐረብኛ ህግ ሐሊፍ እና ላም ወይም “አል” ስለምታጠቃልል ምስጋናን ሁሉ ታጠቃልላለች። ሰው እራሱ ባልሰራው ነገር እንደ ውበት ባለው ነገር መወደሱ ሙገሳ እንጅ ምስጋና አይባልም። “ረብ አል-ዓለሚን” ረብ ማለት የሚመለከ ፈጣሪ፣ ሰሳይ ሰጪ፣ ንጉስ፣ ተቆጣጣሪና ሁሉንም ፍጡር በፀጋው ተንከባካቢ እንደማለት ነው። ሐል-ዓለሚን ከአላህ ውጭ ያለው ሁሉ ዓለም ይባላል። አላህ የሁሉም ጌታ ነው። “አር-ረሕማን” ለሁሉም ፍጡራን የሚደርስ እዝነት ሲሆን “አር-ረሒም” ደግሞ ለምእምናን ብቻ የሆነች እዝነት ናት። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا﴾ [الأحزاب: ٤٣]

“ለአማኞችም በጣም አዛኝ ነው።” አል-አሕዛብ:43

﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ [الفاحة: ٤]

የፍርድ ቀን ባለቤት፤ ቀኑ የምርመራና የምንዳ ቀን ነው። ሁሉም

ሰው በሰራው ስራ ይመነዳል። ጥሩ ከሰራ በጥሩ ይመነዳል መጥፎም ከሆነ በመጥፎ ይመነዳል። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَا آذَرْنَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَا آذَرْنَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمَلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ ﴿١٩﴾ سَيِّئًا وَلَا مَرُوءًا يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ﴾ [الإنفطار: ١٧ - ١٩]

“የፍርድ ቀን ምን እንደኾነ ምን አሳወቀህ? ከዚያም የፍርዱ ቀን ምን እንደኾነ ምን አሳወቀህ? (እርሱ) ማንኛይቱም ነፍስ ለሌላይቱ ነፍስ ምንም ማድረግን የማትችልበት ቀን ነው። ነገሩም ሁሉ በዚያ ቀን ለአላህ ብቻ ነው።” አል-ኢ.ንፍጣር:17-19

ሌላ ማስረጃም የነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ቃል ነው፡- “ብልህ ማለት የነፍሱን ስሜት ተቆጣጥሮ ከሞት በኋላ ላለው ጊዜ የሰራ ሰው ነው። ደካማ ደግሞ ነፍሱን ስሜቷን ያስከተሌና በአላህ ላይ ከንቱ ምኞትን የተመኘ ሰው ነው።” ሐንተን ብቻ እንዳለን፣ ማለት ካንተ ውጭ አንዳም ማለት ነው። ይህ በባርያና በጌታው መካከል ያለው ቃልክዳን ነው። እሱም ባርያው አላህን ብቻ ለመገዛት የገባው ቃል ነው። ሐንተን ብቻ እርዳታን እንጠይቃለን፣ ማለት ከአላህ ሌላ እርዳታ ላለ መጠየቅ ባርያው ለአላህ ቃል እየገባ ነው። ቀጥተኛን መንገድ ምራን ምራን ማለት አመላክተኝና በዚያ ላይ አፅናን ማለት ነው። መንገዱ ደግሞ እስላም ነው። የአላህ መልእክተኛ ናቸው ወይም ቁርአን ነውም ተብሏል። ሁሉም ሀቅ ነው። ቀጥተኛ ማለት ጥሜት የሌለበት ማለት ነው። “የእነዚያን በነርሱ ላይ በጎ የዋልከላቸውን መንገድ” የሚለው አላህ ውሊታውን የዋለላቸው ሰዎች መንገድ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ
وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾ [النساء: 69]

“አላህንና መልክተኛውን የሚታዘዝ ሰው እነዚያ ከእነዚያ አላህ በእነርሱ ላይ ከለገሳቸው ከነቢያት፣ ከጻድቃንም፣ ከሰማዕታትም፣ ከመልካሞቹ ጋር ይኾናሉ። የእነዚያም ጓደኝነት አማረ።” አፖ-ጊላ:69

“ያልተቆጣህባቸውን ሰዎች መንገድ” አላህ የተቆጣባቸው ሰዎች አይሁዶች ናቸው። እውቀት አላቸው፤ በእውቀታቸው አልሰሩም። አላህ ከመንገዳቸው እንዲያርቅህ እንለምነዋለን። “ያልተሳሳቱትንም ሰዎች መንገድ” የተሳሳቱ ሰዎች ነሳራዎች ናቸው። በመኃይምነት ላይ አላህን ይገዛሉ። አላህ ከመንገዳቸውም እንዲያርቅህ እንለምነዋለን። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾ [الكهف: 103-104]

“በሥራዎች በጣም ከሳራዎቹን እንንገራችሁን? በላቸው። እነዚያ እነሱ ሥራን የሚያሳምኑ የሚመስላቸው ሲሆኑ በቅርቢቱ ሕይወት ሥራቸው የጠፋባቸው ናቸው።” አልከህፍ:103-104

ነቢዩ (ሰ.ወ) እንዲህ ይላሉ፡- “ቀስት ቀስትን የሚከተለውን ያክል ከእናንተ በፊት የነበሩ ህዝቦችን ትከተላላችሁ። የአርጃኖ (ወክሎ) ጉድጋድ ቢገቡ እንኳ ትገባላችሁ።” የአላህ መልእክተኛ ሆይ! አይሁዶችና ነሳራዎች ናቸውን? አሉ። ነቢዩም (ሰ.ወ) “ታዲያ ማንን ነው!!” አሉ። ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል። በሌላ ሐዲስ ነቢዩ

(ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ:- “አይሁዶች በ 71 ጭፍራዎች ተከፋፈሉ። ነሳራዎች ደግሞ በ 72 ጭፍሮች ተከፋፈሉ። ይህች ኡማም ገና በ 73 ትከፋፈላለች።” አንዷ ብቻ ሲትቀር ሁሉም የእሳት ናቸው።” የአላህ መልእክተኛ ሆይ! እሷ ማን ናት? አልን። ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) “እኔና ሰሐቦቼ ባለንበት መንገድ አምሳያ ላይ የተገኘ ሰው ነው” አሉ።

 አራተኛው ማእዘን:

ሩኩሳ ማድረግ (ማጎንበስ)፤

 አምስተኛው ማእዘን:

ከሩኩሳ ቀጥ ብሎ መቆም፤

 ስድስተኛው ማእዘን:

በሰባት አካላት ላይ ሱጁድ ማድረግ፤

 ሰባተኛው ማእዘን:

ከሱጁዱ መነሳት፤

 ሰምንተኛው ማእዘን:

በሁለቱ ሱጁዶች መካከል መቀመጥ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

[الحج: ٧٧] ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا﴾

“እናንተ ያመናችሁ ሰዎች ሆይ! (በሰግደታችሁ) አጎንብሱ፤ በግንባራችሁም ተደፉ።” አልሐዲ:77

በሐዲስ ውስጥ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ:- “በሰባት አካላት ሱጁድ መውረድ ታዘዝኩኝ።”

 ዘጠነኛው ማእዘን:

በሁሉም የሰላት ስራዎች ዉስጥ መረጋጋት፤

 አስረኛው ማእዘን:

በየማእዘናቱ መካከል ያለውን ቅደም ተከተል መጠበቅ ነው። ማስረጃውም ሰላቱን ያበላሽ ሰውዬ ሐዲስ ነው። አቡ ሁረይራ (ረዐ) እንዲህ ይላል:- “አንዴ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ዘንድ ተቀምጠን እያለን አንድ ሰው ገባና ሰግዶ ለነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ሰላምታ አላቸው። ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) “ተመልሰህ ሰገድ አልሰገድክምና” አሉት። ሶስት ጊዜ እንዲህ አደረገ። ሰውየውም ቀጥሎ እንዲህ አለ ፣በሐቅ በላከህ ጌታ ይሁንብኝ! ከዚህ በላይ ማሳመር አልችልም፤ ስለዚህም አስተምሩኝ። ነቢዩም (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉት:- “ለሰላት በተነሳህ ጊዜ ተከቢራ አድርግ። ከዚያም ከቁርአንም የቻልከውን ያህል ቅራ። ከዚያም በሩኩዕህ ላይ እስክትረጋጋ ድረስ ሩኩዕ አድርግ። ከዚያም ከሩኩዕ ተነስተህ እስከምትረጋጋ ድረስ ቀጥ ብለህ ቁም። ከዚያም በሱጁድ ላይ እስከምትረጋጋ ድረስ በመቀጠል ሱጁድ አድርግ። ከዚያም እስክትረጋጋ ድረስ ከሱጁድ ቀና በልና ተቀመጥ። ከዚያም በሱጁድ ላይ እስከምትረጋጋ ድረስ ሱጁድ አድርግ። ከዚያም በየሰላትህ ሁሉ እንዲሁ አድርግ።”

አስራ አንደኛ ማእዘን፡

የመጨረሻውን አት-ተሕያቱን መቅራት ነው። እሱም በሐዲስ እንደተጠቀሰው ግዴታ የሆነ ማእዘን ነው። ኢብን መስዑድ (ረዐ) እንዲህ ይላል፡- አት-ተሕያቱን መቅራት በኛ ላይ ግዴታ ከመደረጉ በፊት “ከባሮቹ የሆነ ሰላም በአላህ ላይ ይሰፈን፤ ሰላም በጅብሪትና ሚካኢል ላይ ይሰፈን” እንል ነበር። ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እንዲህ አሉ፡- “ከባሮቹ የሆነ ሰላም በአላህ ላይ ይሰፈን አትበሉ። አላህ እራሱ ሰላም ነው። ነገር ግን (የሚቀጥለውን) በሉ፡-

التحيات لله، والصلوات، والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد ألا إله إلا الله، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله.

“አት-ተሕያቱ ሊልላሂ፣ ወስ-ሶለዋቱ ወጥ-ጠይዩባቱ። አስ-ሰላሙ ዐለይክ አይዩሃን- ነቢዩ ወረሕመቱልላሂ ወበረካቱሁ። አስ-ሰላሙ ዐለይና ወዐላ ዲባዲልላሂ አስ-ሷሊሒን። አሽሁዱ አን ላ ኢላህ ኢልለ-ልላህ ወአሽሁዱ አንን ሙሐመደን ዐብዱሁ ወረሱሉሁ።”

ትርጉም፡- ክብሮች ሁሉ የአላህ ናቸው፤ ፀሎቶችና መልካም ነገሮችም። አንቱ ነቢይ ሆይ! ሰላም ባንቱ ላይ ይሁን፤ የአላህ እዝነትና በረከቱም። ሰላም በኛና በደጋግ የአላህ ባሮች ላይ ይሁን። ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደ ሌላ እመስክራለዉ፤ ሙሐመድም የአላህ ባርያና መልእክተኛው መሆናቸውን እመስክራለዉ።

“አት-ተሕያቱ” ማለት የሁሉም ክብር ባለቤትና ልከበር የሚገባውም አላህ ነው። ለምሳሌ ራስህን ዝቅ ማድረግ፣ ማጎንበስ፣ ሱጁድ

ማድረግ፣ ዘላቂነት እና ዘውታርነት የሚገባው ለአላህ ብቻ ነው። ከነዚህ ውስጥ አንዱን ለሌላ የሰጠ ሰው ሙሽሪክ ከህዲ ይሆናል። “አስ-ሰለዋት” ደግሞ ፀሎቶችን ሁሉ ያካትታል። አምስቱ ሰላትም ነው ተብሏል። “ወጥ-ጠይዶባቱ ሊላህ” አላህም ጥሩ ነው። ከንግግርና ድርጊት መልካምን እንጂ አይቀበልም። “አንቱ ነቢይ ሆይ! ሰላም ባንቱ ላይ ይሁን፤ የአላህ እዝነትና በረከቱም” በሚለው ለነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ሰላም፣ እዝነትና በረከትን ትለምናለህ። የሚለመንላቸው ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ከአላህ ጋር አይለመኑም። “ሰላም በኛና በደጋግ የአላህ ባሮች ላይ ይሁጥ” በሚለው ደግሞ ለራሱም፣ በሰማይና በምድር ውስጥ ላሉት ለአላህ ባሮች ሁሉ ሰላምን ትለምናለህ። “አሽሁዱ አን ላ ኢላህ ኢልለ-ልላህ” በምድርና በሰማይ ውስጥ ከአላህ ሌላ በሐቅ የሚመለከ አምላክ እንደሌለ እውነተኛ ምስክር ትመሰክራለህ። ሙሐመድ የአላህ መልእክተኛ ናቸው ብሎ መመስከር ደግሞ ባርያ ናቸው አይመለከትም፤ መልእክተኛ ናቸው አናስተባብላቸውም የሚለውን ያስይዛል። ይልቁንስ እንታዘዛቸዋለን፤ እንከተላቸዋለንም። አላህ በባርያነት አከበራቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿بَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾ [الفرقان: 1]

“ያ ፉርቃንን በባርያው ላይ ለዓለማት አስፈራሪ ይኾን ዘንድ ያወረደው (አምላክ) ከብርና ጥራት ተገባው።” አልፉርቃን፡ 1

 አስራ ሁለተኛው ማእዘን፡

ለተሸሁድ (አት-ተሕያቱ) መቀመጥ፤

✧ አስራ ሶስተኛ ማእዘን:

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ላይ ሰላዎት ማውረድ ነው። እሱም፡-

اللهم صل على محمد، وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد، وبارك على محمد، وعلى آل محمد، كما باركت على إبراهيم، وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد .

አላህ ሆይ! በኢብራሂምና በቤተሰቦቹ ላይ እዝነትን እንዳወረድክ ሁሉ በሙሐመድና በቤተሰቦቹ ላይ እዝነትህን አወርድ። አንተ ምስጉንና የላቅክ ነህና። በኢብራሂምና በቤተሰቦቹ ላይ በረከት እንዳወረድከው ሁሉ በሙሐመድና በቤተሰቦቹ ላይ በረከት አወርድ፤ አንተ ምስጉንና የላቅክ ነህና።

አላህ ሰላዎት አደረገ የሚባለው ባርያውን በተከበሩት የላይኞቹ ጭፍሮች (መላእክት) ውስጥ ማወደስ ነው። ይህንን ቡኻሪ ሰሐሕ በሆነ ኪታባቸው ውስጥ ከአቢል ዓሊያ ዘግበውት እንዲህ አለ፡- “የአላህ ሰላዎት የሚባለው ባርያውን በተከበሩት የላይኞቹ ጭፍሮች (መላእክት) ውስጥ ማወደስ ነው።” እዝነትም ነው ጊ ትክክለኛው ራዕይ የመጀመሪያው ነው። የመላእኮች ሰላዎት ምህረትን መጠየቅ ሲሆን የሰው ልጆች ደግሞ ዱዓእ ማድረግ ነው።

✧ አስራ አራተኛው ማእዘን:

በሁለቱም ጎን ማሰላመት ነው። “ወበረካቱሁ” እና ከሱ በኋላ ያለው ንግግርና ድርጊት ሁሉ ሱና ነው።

❁ የሰላት ዋጅባቶች ስምንት ናቸው። እነሱም፦

- 01 ከመጀመሪያ ተክቢራ ወጭ ያሉ ሌሎች ተክቢራዎች፤
- 02 ናኩዕ ዉስጥ ሰብሐካኒ ረብዩል ዐዚም (ታላቁ ጌታዬ ላንተ ከማይገባህ ሁሉ ጥራት ይገባህ) ማለት፤
- 03 ለእማምና ብቻዉን ለሚሰግድ ሰው ሰሚዐላሁ ሊመን ሐሚደህ (አላህ እሱን ያመሰገኔን ሰው ስምቷል) ማለት፤
- 04 ሁሉም ሰጋጅ ረብና ወለከል ሐምዱ (ጌታችን ሆይ! ምስጋና ያንተ ነው) ማለት፤
- 05 ሱጁድ ዉስጥ ሰብሐካኒ ረብዩል አዕላ (የላቄ ጌታዬ ላንተ ከማይገባህ ሁሉ ጥራት ይገባህ) ማለት፤
- 06 በሁለቱ ሱጁዶች መካከል ረብግፍርሊ (ጌታዬ ሆይ! ማረኝ) ማለት፤
- 07 የመጀመሪያውን አት-ተሕያቱን መቅራት እና
- 08 ለሱም መቀመጥ ናቸው።

ከማእዘናት መካከል በመርሳትም ሆነ ሆን ተብሎ የተተወ እሱን በመተው ሰላቱ ይበላሻል። ከዋጅባቶች ደግሞ ሆን ተብሎ የተተወ ከሆነ እሱን በመተው ሰላቱ ይበላሻል። በመርሳት ከሆነ ደግሞ “ሱጁድ አስ-ሰህው” ይጠግነዋል። አላህ ሁሉንም አዋቂ ነው። ተፈፀመ!!!

አልቀዋዒድ አልአርበሀ አራቱ መሰረታዊ መርሆዎች

የትልቁ ዙፋን ባለቤት የሆነውን ቸሩን አላህ በአዱንያና በአኽራ እንዲወድህ፣ ባለሀብት ቦታ ሁሉ የተባረከ ሰው እንዲያደርግህ፣ የተሰጠ ግዜ አመስጋኝ፣ የተፈተነ ጊዜ ታጋሽና ባጠፋ ጊዜ ምህረት የሚጠይቅ እንዲያደርግህም እለምነዋለው። እነዚህ ሶስቱ የመጨረሻዎቹ የስኬት አይነቶች ናቸው። አላህ እሱን ለመታዘዝ ያቅናህና ትክክለኛው የኢብራሂም መንገድ የሚባለው ለአላህ ኅይማኖትን ጥርት አድርገህ እሱን ብቻ መገዛትህ መሆኑን እወቀው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

“ጋኔንንና ሰውንም ሊግዙኝ እንጅ ለሌላ አልፈጠርኳቸውም።”
አዝ-ዛርያት:56

አላህ (ሱ.ወ) ለዲባዳው (እሱን ለመገዛት) እንደፈጠረን ካወቅክ፣ ሰላት ያለ ወዳእ ሰላት እንደማይባል ሁሉ አምልኮትም ያለተውሒድ ዲባዳ እንደማይባል እወቅ። ሽንት ወዳን እንደሚያጠፋ ሁሉ ሽርክ

ዲባዳ ውስጥ ከገባ ዲባዳውን ያበላሻል። ሽርክ ዲባዳ ጋር ከተቀላቀለ ዲባዳውን እንደሚያበላሽና ስራውን አጥፍተውበት ባለቤቱ እሳት ውስጥ ዘውታሪ መሆኑን ካወቅክ፣ ባንተ ላይ በጣም አሳሳቢ ጉዳይ የሚሆነው እሱን ማወቅ እንደሆነ ታውቀለህ። አላህ ከዚህ እውቀት ከዚህ መረብ ሊያጠራህ ይከጀላልና። እሷም በአላህ (ሱወ) ማጋራት ናት። አላህ ሽርክን አስመልክቶ እንዲህ ይላል፡-

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: ١١٦]

“አላህ በርሱ የማጋራትን (ወንጀል) አይምርም። ከዚህም ወዲያ ያለውን ለሚሻው ሰው ይምራል።” አፖ-ኒሳ:116

ይኸም አላህ በቁርአን ውስጥ የተናገራቸውን አራት መሰረታዊ መርሆዎችን በማወቅ ይሆናል። እነሱም፡-

❁ የመጀመሪያ መርህ:

እነዚያ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) የተጋደሏቸው ካፊሮች አላህ (ሱወ) ፈጣሪ፣ ሰሳይ ሰጪና ተቆጣጣሪ መሆኑን እንደሚያረጋግጡና ይህን ማረጋገጣቸው ኢስላም ውስጥ እንዳላስገባቸው ማወቅህ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا لُنْقُونُ﴾ [يونس: ٣١]

“ከሰማይና ከምድር ሲሳይን የሚሰጣችሁ ማን ነው? መስሚያዎችንና ማያዎችንስ የፈጠረ ማን ነው? ከሙትም ሕያውን የሚያወጣ ከሕያውም ሙትን የሚያወጣስ ማን ነው? ነገሩን ሁሉ የሚያስተናብርስ

ማን ነው?» በላቸው። «በእርግጥም አላህ ነው» ይሉሃል። «ታዲያ (ለምን ታጋራላችሁ?) አትፈሩትምን?» በላቸው።” ዩኑስ፡31

❁ ሁለተኛው መርህ:

እነሱም (ካፈሮቹም) እንዲህ ይሉ ነበር “እኛ እነሱን የለመንና ወደነሱ የዘርንበት ምክንያት ወደአላህ መቃረብና ምልጃን ፍሊጋ ብቻ ነው። ” መቃረብን ፍሊጋ ለሚለው ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿﴾

[الزمر: 3]

“እነዚያም ከእርሱ ሌላ (ጣዖታትን) ረዳቶች የያዙት «ወደ አላህ ማቃረብን እንዲያቀርቡን እንጅ ለሌላ አንገዛቸውም» (ይላሉ)። አላህ በዚያ እነርሱ በእርሱ በሚለያዩበት ነገር በመካከላቸው ይፈርዳል። አላህ እርሱ ውሸታም ከሐዲ የኾነን ሰው አያቀናም።” አዝ-ዙመር፡3

የምልጃ ማስረጃም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው፡-

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَتُونَا ۗ ﴿﴾
[يونس: 18] ﴿شَفَعُونَا عِنْدَ اللَّهِ﴾

“ከአላህም ሌላ የማይጎዳቸውን የማይጠቅማቸውንም ይግገዛሉ። «እነዚህም አላህ ዘንድ አማላጆቻችንናቸው» ይላሉ። «አላህን በሰማያትና በምድር ውስጥ የማያውቀው ነገር ኖሮ ትነግሩታላችሁ?» በላቸው። ከሚያጋሩት ሁሉ ጠራ፤ ላቀም።” ዩኑስ፡18

ምልጃ (ሸፋዓ) በሁለት ይከፈላል። እነሱም የተከለከለ ሸፋዓና የተፈቀደ ሸፋዓ ናቸው። የተከለከለ ሸፋዓ የሚባለው አላህ ብቻ የሚችለውን ነገር ከአላህ ሌላ ካለው አካል የሚፈለግ ሲሆን ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው።-

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفِيعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ [البقرة: ٢٥٤]

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! በርሱ ውስጥ ሽያጭ (መበዠት)፣ ወዳጅነትም፣ ምልጃም የሌለበት ቀን ከመምጣቱ በፊት ከሰጠናችሁ ነገር ለግሱ። ከሐዲዎችም በዳዮቹ እነርሱ ናቸው።” አልበቀራ:254

የተፈቀደ ሸፋዓ የሚባለው ከአላህ (ሱወ) የሚፈለገው ሲሆን አማላጂው በምልጃው ይከበራል። ምልጃ የሚደረግለት ደግሞ አላህ ንግግሩንና ስራውን የወደደለት ሰው ብቻ ነው። እሱም ከአላህ ፈቃድ በኋላ ነው። አላህ (ሱወ) እንዲህ ይላል።-

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ [البقرة: ٢٥٥]

“ያ እርሱ ዘንድ በፈቃዱ ቢኾን እንጅ የሚያማልድ ማነው?” አልበቀራ:255

✪ ሰስተኛ መርህ:

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) የተላያዬ ነገር በሚገዙ ሰዎች ላይ መጡ። ከነሱ ውስጥ መለይካዎችን የሚገዙ አሉ። ከነሱ መካከል ነቢያቶችንና ደጋግ ሰዎችን የሚገዙትም ነበሩ። እንዲሁም ዛፎችንና ድንጋዎችን የሚያመልኩም ነበሩ። ፀሐይንና ጨረቃን የሚገዙም እንዲሁ ነበሩ።

ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እነሱን ሳይለያዩዋቸው ተጋደሏቸው። ማስረጃውም የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَقَدِيلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِقَاءَ اللَّهِ﴾ [الأنفال: 39]

“ሁከትም እስከማትገኝ ሃይማኖትም ሁሉ ለአላህ ብቻ እስከሚኾን ድረስ ተጋደሏቸው።” አል-አንፋል:39

ፀሐይንና ጨረቃን የሚገዙ ሰዎች እንደነበሩ ማስረጃው የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَمِنَ آيَاتِهِ الْيَلِيلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [فصلت: 37]

“ሌሊትና ቀንም ፀሐይና ጨረቃም ከምልክቶቹ ናቸው። ለፀሐይና ለጨረቃ አትስገዱ። ለእዚያም ለፈጠራቸው አላህ ስገዱ። እርሱን ብቻ የምትግዝቱ እንደ ኾናችሁ (ለሌላ አትስገዱ)።” ፉሰለት:37

የመላእክትም ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا﴾ [آل عمران: 80]

“መላእክትንና ነቢዮትንም አማልክቶች አድርጋችሁ እንድትይዙ ሊያዘችሁ (አይገባውም)።” አሊ ሩምራ:80

የነቢያቶችም ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው።-

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْصِي أَمْرًا مَرِيمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّهِ إِن كُنتَ فَعَلْتَهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ [المائدة: 116]

“አላህም:- «የመርየም ልጅ ዒሳ ሆይ! አንተ ለሰዎቹ:- እኔንና እናቴን ከአላህ ሌላ ሁለት አምላኮች አድርጋችሁ ያዙ ብላሃልን?» በሚለው ጊዜ (አስታውስ):: «ጥራት ይገባህ፤ ለእኔ ተገቢዬ ያልኾነን ነገር ማለት ለኔ አይገባኝም:: ብዬው እንደ ኾነም በእርግጥ ዐውቀኸዋል:: በነፍሴ ውስጥ ያለውን ሁሉ ታውቃለህ:: ግን በነፍስህ ውስጥ ያለውን አላውቅም:: አንተ ናቆችን ሁሉ በጣም ዐዋቂ አንተ ብቻ ነህና» ይላል::” አልማኢዳ:116

የደጋግ ሰዎች ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው:-

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ [الإسراء: ٥٧]

“እነዚያ እነርሱ የሚግገዟቸው ማንኛቸውም (ወደ አላህ) በጣም ቀራቢያቸው ወደ ጌታቸው መቃረቢያን (ሥራ) ይፈልጋሉ:: እዝነቱንም ይክጅላሉ:: ቅጣቱንም ይፈራሉ::” አል-ኢስራአ:57

የዛሬችና የድንጋይዎች ማስረጃ የአላህ (ሱ.ወ) ቃል ነው:-

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١١﴾ وَمَنْوَةَ الْثَالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿١٢﴾﴾ [النجم: ١٩ - ٢٠]

“አል-ላትንና አል-ዐ-ዛን አያችሁን? ሦስተኛይቱንም አነስተኛዋን መናትን (አያችሁን? የምትግገዟቸው ኃይል አላቸውን?)” አገ-ኒጅም:19-20

በሐዲስ ውስጥ ከአቢ ዋቅድ አል-ለይሲ (ረዐ) ተዘግበው እንዲህ ይላል:- “እኛ ጊዜያችን ወደ ኩፍር ቅርብ ሆኖ ሳለ ከነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ጋር ወደ ሐ-ነይን ወጣን:: ሙሽርኮች ለአምልኮት እሷ ዘንድ የሚቀመጡና (በረከትን ፍለጋ) መሳሪያቸውን የሚያንጠለጥሉባት ቁርቁራ ነበረቻቸው:: እሷም

የማንጠልጠሊያ ባለቤት ትባላለች። እኛም “አንቱ የአላህ መልእክተኛ ሆይ! እነሱ ማንጠልጠሊያ እንዳላቸው ሁሉ ለኛም ማንጠልጠሊያ አድርጉልን” አልን።...”

❁ አራተኛ መርህ:

የዘመናችን ሙሽርኮች ሽርካቸው ከቀደምቶች ይበልጣል። ምክንያቱም ቀደምቶች በተድላ ጊዜ ያጋራሉ፤ በችግር ጊዜ ደግሞ አምልኮትን ለአላህ ጥርት ያደርጋሉ። የዘመናችን ሙሽርኮች ደግሞ ሽርካቸው በተድላም ሆነ በችግር ጊዜ ቋሚ ነው። ማስረጃውም የአላህ (ሱወ) ቃል ነው፡-

﴿ فَإِذَا رَكُوبًا فِي الْفَأْكَ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴾ [العنكبوت: ٦٥]

“በመርከቦች ውስጥ በተሳፈሩ ጊዜም አላህን መገዛትን ለእርሱ ብቻ ያጠሩ ኾነው ይጠሩታል። ወደ የብስ (በማውጣት) ባዳናቸው ጊዜም ወዲያውኑ እነርሱ (ጣዖትን) ያጋራሉ።” አል-ዐንክቡት፡65

ተፈፀመ!!!

የአላህ እዝነትና ሰላም በሙሐመድ፣ በቤተሰቦቻቸውና በባልደረቦቻቸው ላይ ስፈን።

IslamHouse.com

 IslamHouseAM/ Bengali.IslamHouse islamhouse.com/am/
 channel/UC0T_q-4JkqIMTfmx1L3kTw

For more details visit
www.GuideToIslam.com

contact us :Books@guidetoislam.com

 Guidetoislam.org Guidetoislam1 Guidetoislam www.Guidetoislam.com

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

هاتف: +٩٦٦١١٤٤٥٤٩٠٠ فاكس: +٩٦٦١١٤٩٧٠١٣٦ ص ب: ٢٩٤٦٥ الرياض: ١١٤٥٧

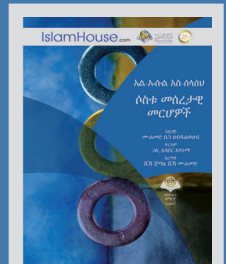
ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126

አል-ኡሱል አስ-ሰላሰህ ሶስቱ መሰረታዊ መርሆዎች

ዐቂደህ በአስላም ውስጥ ከፍተኛ ቦታ ያለው ጉዳይ ነው፤
ይህ መጽሃፍ ሶስቱ መሰረቶች ትምህርት በውስጡ
ይዘዋል፤ አንበበው ዕውቀት እንድቀስሙ ተስፋ
እናደርጋለን።

IslamHouse.com

